

Brev til Gud - Hensikt og metode

Paradigme og språk

Mange mener at vi nå står foran et paradigmeskifte, det vil si en overgang fra en virkelighetsoppfatning til en annen. Det siste store paradigmeskiftet var overgangen fra middelalderen via renessansen til den moderne tid. I middelalderen ble jorda oppfattet som en organisme og livet hadde sin klare hensikt. Descartes og Newton var på 1600-tallet kanskje de viktigste premissleverandørene for den rasjonelle virkelighetsforståelsen som tok form og som har preget det vestlige verdensbildet fram til vår tid. Kjentegnet ved dette verdensbildet er at jorda blir sett på som et gigantisk urverk eller som en maskin, styrt av forutsigbare naturlover. Mens den åndelige dimensjonen i middelalderen ble oppfattet som integrert i skaperverket, ble den plassert utenfor i det nye vitenskapsbildet. Vitenskapen kunne dermed få holde på med sitt uten at kirka la seg opp i det. Luthers toregimentslære støttet opp om dette synet.

Naturlig nok var det rasjonelle språket den beste formidlingsmåten av dette verdensbildet. Det gjaldt å beskrive på en presis og universell måte. Dette førte til at en fikk en konkurranse mellom ulike verdensbilder (ofte i form av ideologier) og det gjaldt å nå fram til folket med det best beskrivende bildet. Denne språkformen preget også kirken og dens tros lære. Det var om å gjøre å skrive tros lære mest mulig eksakt, for dette ga en følelse av trygghet i en ellers usikker verden. Her også ble det en konkurranse om å beskrive best.

Med kvantefysikkens gjennombrudd på begynnelsen av 1900-tallet stod den tradisjonelle, objektive vitenskapen for fall. Kvantefysikken forteller oss at lys eller elektroner kan vise seg som enten bølge eller som partikkel, avhengig av observasjonsmetoden. Dette var kunnskap som ikke kunne forstås innenfor datidens fysikklover. Videre forskning innen kvantefysikken viser at "tvillingfotoner" påvirker hverandre uavhengig av tid og rom; påvirkningen skjer på et immaterielt plan, et "ikke-tid" plan.

Det nye paradigmet må inkludere en dimensjon utover tid og rom, det kan ikke fortelle oss noe eksakt viten, for observatørens ståsted og valg påvirker resultatet. Fenomener kan ikke studeres isolert, men må sees i forhold til de relasjonene de har.

Det forrige paradigmet konstruerte et idealmenneske; et rasjonelt menneske som skulle være upåvirket av irrasjonelle følelser. Siden mennesket ikke er skapt slik førte det i høy grad til undertrykking og benekting av følelser. Og siden følelser ikke uten videre blir borte, tar de lettere styringen når de er fortrent enn når man er dem bevisst. Undertrykte følelser gir også grobunn for utstrakt hykleri, benektende atferd og sterke lederes kontroll.

Mennesket i dag ønsker ekthet! Vi er lei av konstruerte, unaturlige og oppsplittende oppfatninger. Mennesket i dag har et ønske om mer helhetlig fokus, både med hensyn til menneskets mange sider og i forhold til miljø og medmennesker. Mennesket i dag er mer spirituelle enn før; det er lov til å snakke om Gud og om åndelige opplevelser, det er naturlig å se på det åndelige og det materielle i en større helhet.

Utfordringen i å formidle et nytt verdensbilde er at vårt språk og vår formidlingsform er hengt opp i det gamle. Dessverre er det mange som beskriver det nye paradigmet, som ikke ser dette. De bruker feil språk på fenomenene; de bruker det rasjonelle, eksakte språket på å formidle noe som ikke er rasjonelt og eksakt. Resultatet blir metodisk usmakelig, det er som om en blander fisk og kjøtt.

På grunnlag av tidens paradigmeskifte og den postmoderne tiden vi lever i, er det på høy tid at også den kristne tros lære formidles på en annen måte enn den tradisjonelle rasjonelle. Kanskje tros lære og det nye paradigmet kan formidles i noenlunde samme språkdrakt? Og at de sammen kan åpne våre øyne for mysteriene, slik at Gud kan være Gud og mennesket være mennesket?

"Ingen fyller ny vin i gamle skinnsekker. For da vil vinen sprengte sekkene, og både vinen og sekkene blir ødelagt. Nei, ny vin i nye skinnsekker!" (Markus 2,22)

Troslæras språkdrakt

Tradisjonelt skrives tros lære i et rasjonelt språk, den *beskriver* hva som er troens grunnlag og innhold; "Dette kjennetegner Faderen:"; "Jesus er: a) Guds sønn..... b)..... c)....."; "Frelsen er slik:"; "Helliggjørelse er:" osv.

En av hensiktene med å bruke det rasjonelle språket er at man ønsker å formidle en form for objektiv sannhet; "slik er det"; "slik er det ikke" – det trekkes opp grenser på hva som er rett og galt. Jeg vil ikke si at dette er en feil måte å skrive tros lære på, men den har sine klare mangler. Tros lærer blir på en måte noe utenfor meg selv, det blir som en slags evig sannhet som skal være lik for alle. En slik tros lærer skriver f.eks. at Gud er kjærlighet, men den klarer ikke å formidle hvordan denne kjærligheten oppleves og erfares. Den skriver gjerne at et Guds barn opplever ofte kamp i sitt tros liv, men den klarer ikke å få fram følelsene og opplevelsene i selve kampen. Den skriver om "å leve i Kristus", men klarer ikke å få fram hvordan dette erfares.

Eksisterende tros lærer har et eget trosspråk, som er et slags stammespråk. Jeg har alltid savnet en tros lærer som tar utgangspunkt i det vanlige språket jeg bruker til daglig og som favner om *hele meg*, som tar høyde for alle sider av mitt liv; min ånd, sjel og kropp, min glede og mitt sinne, min kjærlighet og min synd, min lovprisning og mitt rop, min opplevelse av å være ett med Gud og skaperverket og motsatt – min angst. Gud elsker jo hele meg, han elsker meg slik jeg er, hvorfor skal da ikke en tros lærer ha et slikt utgangspunkt? Som Margareta Melin skriver i "Tro godt om ditt hjerte": "Guds kjærlighetsfulle blikk omfatter alt i et menneske som den helhet det er, også det uferdige og ufullkomne".

Hvorfor skal tros lærer skrives i en rasjonell språkdrakt, på venstre hjernehalvdels premisser? Fordi det alltid har vært slik? Fordi det trygt at det er slik? Fordi det er godt for oss å ha klare rammer?

Jesus kom ikke med noen helhetlig tros lærer. Han kom med seg selv, var en fantastisk forteller, delte sitt liv med andre, utfordret vår måte å tro, leve og tenke på, var sammen med de utstøtte og hjalp folk. "Bli i meg, så blir jeg i dere", sa han. Selv Bibelen inneholder jo ingen helhetlig lære. Den har riktignok mange forskrifter og bud om rett og galt, men ingen helhetlig tros lærer om hva det vil si å være kristen. Tvert imot inneholder den heller mange motsetninger og paradokser. Gud viser seg derimot i historien gjennom handlinger.

Gjennom sitt frelsesverk åpner Jesus veien til å ha fellesskap med ham, med vår Far i himmelen og med Den Hellige Ånd. Gjennom dette fellesskapet, som er fylt av Guds kjærlighet, hjelper Den Hellige Ånd oss til å elske alle mennesker – ja, alt liv – og til å elske Gud. Det er dette fellesskapet som er det sentrale i Guds frelsesplan – ikke bud, forskrifter og den rette lære. Dette fellesskapet åpner opp for kjærlighetens vesen og vei og for guddommelige opplevelser.

Jeg mener derfor at en tros lærer (hva som er det sentrale i troen) må dreie seg om å *formidle opplevelsen av dette fellesskapet*. Her kommer det rasjonelle språket til kort. Den beste metoden mener jeg dermed er å bruke *dialogen* til å formidle et slikt fellesskap. Jeg har valgt at denne dialogen skal være mellom meg og den treenige Gud (vår Far i himmelen, Jesus og Den Hellige Ånd). Denne dialogen er formet som et brev til Gud der jeg skriver om hvordan jeg opplever å være et Guds barn i hans skaperverk og der Gud "svarer" med utvalgte bibelvers.

Nå er det enkelte som vil hevde at en må gjerne skrive en slik dialog, men da er boka mer et vitnesbyrd og ikke en tros lærer. Jeg mener imidlertid at en tros lærer kommer bedre til sin rett når den levendegjør troen og ikke minst den konteksten jeg står i i forhold til Gud, andre mennesker og skaperverket.

Selv om jeg er skeptisk til en omfattende tros lærer i et rasjonelt språk, så tror jeg svært godt om *tro bekjennelsens* funksjon og slagkraft. En tro bekjennelse består gjerne kun av noen få setninger og inneholder det aller mest sentrale innenfor troen. En tro bekjennelse leses ofte når troende møtes i *fellesskap*. For at en tros lærer, som bruker dialogen som metode, ikke skal bli for relativ, knytter jeg dermed dialogen opp mot en av kirkens mest utbredte tro bekjennelser, nemlig den som ble påbegynt på kirkemøtet i Nikea i år 325, revidert på kirkemøtet i 381 og fant sin endelige form i år 431.

Med "Brev til Gud" ønsker jeg å formidle mystikken i det kristne budskap. Derfor skriver jeg boka på høyre hjernehalvdels premisser. Jeg ønsker imidlertid å inkludere dogmatikken og derfor kobler jeg mine tanker opp mot den nikenske tro bekjennelsen. Jeg utlegger ikke innholdet i tro bekjennelsen (da hadde det blitt beskrivende/argumenterende), den lever på en måte sitt eget liv øverst til høyre i boka. Til hver side i boka har jeg et abstrakt symbol. Jeg forklarer ikke symbolet for leseren. Meningen med symbolet er å dra leseren inn i mystikkens mange gåtefulle rom. Fargebruk og symbolbruk (sirkel, trekant osv) er helt bevisst valgt.

Det er nettopp dialogen jeg har tro på for å få brutt ned de murer vi mennesker lager, både overfor oss selv, mellom ideologier, overfor andre og overfor Gud. Via dialogen skapes det felles plattformer. På en slik felles plattform behøver en ikke å være enig med det den andre sier. Toleranse for meg er å si min mening samtidig som jeg har respekt for den andre personens synspunkter og er nysgjerrig og lytter til vedkommendes meninger. Jeg forventer ikke at leseren er enig i alt jeg skriver. De fleste jeg takker i etterordet vet jeg er uenig med meg på en del punkter. Styrken er å kunne ha en dialog med hverandre uten at vi på død og liv skal være enige.

Følgende hovedområder ønsker jeg å få fram i brevet:

- Hva som murer livet inne og hva som sprenger denne muren og får oss inn i en ny ramme
- Guds ønske er at vi har fellesskap med ham og med hverandre. Hva vil det si å leve i Gud, i Kristus, i Den Hellige Ånd
- Hvilke dimensjoner som ligger i øyeblikket, mysteriet og kunsten
- Undringen, nysgjerrigheten, livsgleden

Jeg har hatt som mål å formidle Guds grenseløse kjærlighet, miskunn og storhet. Jeg har forsøkt å få fram helheten i denne storheten på forskjellige måter. Jeg er imidlertid skeptisk til helhetlige framstillinger, noe jeg ikke legger skjul på i brevet. Guds frelse og kristen tro kan ikke beskrives på noen helhetlig måte, men har sitt sentrum i vårt forhold til og vennskap med Jesus Kristus - "alt er skapt ved ham og til ham. Han er før alle ting, og alt består ved ham" (Kolosserne 1,17). Dessuten sprenger lidelsen i stykker enhver helhetlig framstilling.

"For det er i ham vi lever, beveger oss og er til" (Apostlenes gjerninger 17,28)

Forklaring til de 3 første symbolene

Hvert symbol står til teksten og har en mening. Symboler er gode uttrykksformer når ordene kommer til kort. Det kan være et uttrykk for det tidløse, noe vakkert og godt, for smerte og angst mm.

Et symbol kan uttrykkes i forskjellige farger, avhengig av hva budskapet er: Jorda symboliserer jeg av og til som en grønn sirkel (grønt er et symbol på liv og vekst), en blå sirkel (den blå planet) eller en rød sirkel (rødt er symbolet på det jordiske).

De 3 første symbolene har jeg ment slik:

Det første symbolet er en rødfiolett (magenta) sjukant. Tallet 7 er sammensatt av 3 og 4. Tallet 3 er et symbol på den treenige Gud (Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd) og 4 er symbolet på det skapte (f.eks. de 4 verdenshjørner). Når jeg bruker en sjukant, så er det for meg et uttrykk for Guds lengsel etter å skape universet, jorda og mennesket. Rød-fiolett er en farge som ofte brukes om Gud og det guddommelige.

Det andre symbolet viser den samme sjukanten, men nå med en grønn sirkel inni. Den grønne sirkelen er da et symbol på jorda som blir skapt – Gud skaper det som er hans lengsel, det han er veldig glad i.

Det tredje symbolet er en grønn sirkel med en rødfiolett sjukant inni. Det har jeg gjort for å vise at Gud er tilstede i skaperverket. Han har ikke overlatt oss til oss selv.

I det fjerde symbolet betyr sirkelen og trettallet noe helt annet.....